Geldrop-Mierlo

Memo

Aan	:	De raadscommissie Ruimte
Van	:	Erica Derijcke
Datum	:	7 september 2021
Cc	:	
Zaaknummer	:	234827
Onderwerp	:	Concept Transitievisie Warmte

Memo:

Inleiding
In het landelijke klimaatakkoord is de opgave geformuleerd dat 1,5 miljoen woningen in Nederland (ofwel 20% van de woningen) in 2030 verduurzaamd moeten zijn om tot een volledig aardgasvrije gebouwde omgeving te komen in 2050. Dat laatste betekent dat we geen gas meer gebruiken voor koken of het verwarmen van water en dat we onze woningen op een andere manier gaan verwarmen. Er zal dus een transitie in onze warmtevoorziening moeten plaats vinden. In het klimaatakkoord is daarom ook afgesproken dat elke gemeente in 2021 een vastgestelde Transitievisie Warmte moet hebben. In deze visie legt de gemeenteraad een realistisch tijdspad vast, waarop wijken aardgasvrij worden en in welke buurten we hiermee starten. Ook maakt de Transitievisie Warmte inzichtelijk wat de mogelijke duurzame alternatieven voor aardgas kunnen zijn, oftewel de warmtekoers. De Transitievisie Warmte wordt elke vijf jaar geactualiseerd en vormt de basis voor uitvoeringsplannen op wijk- of buurtniveau. De raad heeft eerder ingestemd met het participatietraject om de visie op te stellen. Na dit uitgebreide traject, waarin de gemeente samen met stakeholders in gesprek is gegaan, een nota van uitgangspunten heeft opgesteld (zie bijlage), gegevens heeft verzameld en heeft geanalyseerd, is een concept Transitievisie opgesteld. Hierin wordt geadviseerd om voor 2030 met de buurten Kerkakkers in Mierlo en de Coevering in Geldrop als eerste te starten met onderzoeken hoe we ze aardgasvrij kunnen maken. Dit gaat om ongeveer 20% van de woningen in Geldrop-Mierlo, waarmee we in pas lopen met de landelijke ambitie. Op dit concept willen we input ophalen bij de raad.

Wat willen we bereiken
We willen een zo ruim mogelijk gedragen Transitievisie Warmte 1.0 opstellen, zodat duidelijk is in welke buurten we kunnen starten met onderzoeken hoe we ze aardgasvrij kunnen maken en wat daarbij de alternatieven voor aardgas zijn.

Argumenten Concept Transitievisie Warmte
1.1. De visie stippelt het pad uit om aardgasvrij te worden
Met de Transitievisie Warmte 1.0 krijgen de gemeente en haar inwoners en bedrijven inzicht in de mogelijke route naar aardgasvrije woningen en panden. De visie biedt een handelingsperspectief waarmee woningeigenaren rekening kunnen houden bij zogenaamde natuurlijke momenten, zoals een verbouwing (door te isoleren) of als de cv-ketel aan vervanging toe is. Door aan te geven wat waarschijnlijk het verwarmingsalternatief voor een buurt wordt, kunnen eigenaren hierop anticiperen. Ook geeft de visie aan met welke wijken we voor 2030 als eerste gaan starten met onderzoeken hoe we ze aardgasvrij kunnen maken.

1.2. De visie draagt bij aan CO2 reductie
De Transitievisie Warmte en de daarna op te stellen wijkuitvoeringsplannen vormen de routekaart om woningen en panden te isoleren en over te stappen op duurzame warmtebronnen. Daarmee gaat CO2 gereduceerd worden en werken we aan onze klimaatdoelstellingen.

1.3 Acceptatie en draagvlak zijn nodig om de transitie naar aardgasvrij uit te voeren
Participatie is een belangrijk onderdeel in het traject geweest van het opstellen van deze Transitievisie. De gemeente heeft samengewerkt in een zogenaamde stakeholderstafel met de woningcorporaties (WoonInc, Woonbedrijf en Compaen), Platform Duurzaam Geldrop-Mierlo, de seniorenraad, de jongerenraad, Stichting Huurders Belangen Geldrop-Mierlo, Waterschap de Dommel en Enexis. We hebben een enquête gehouden onder inwoners. We hebben bewoners en bedrijven geïnformeerd en input bij hen opgehaald op 21 april 2021 (gemeentebreed), 20 juli 2021 (inwoners kansrijke buurten Kerkakkers in Mierlo en de Coevering in Geldrop) en 8 september 2021 (gemeentebreed, de input hiervan is nog niet verwerkt in de voorliggende conceptvisie). Hiermee hebben we eerste stappen gezet in het creëren van acceptatie en draagvlak.

Kanttekeningen Concept Transitievisie Warmte
1.1. Het pad is niet in beton gegoten
We hebben te maken met allerlei onzekerheden, zoals of er mogelijkheden zijn voor geothermie, inschattingen van kosten die in de loop van de tijd wijzigen, mogelijke toekomstige technische ontwikkelingen, mogelijke financieringsbronnen en onzekerheden in wet- en regelgeving. Dat maakt dat we op basis van de huidige kennis en inzichten een route hebben uitgestippeld naar aardgasvrij, en die zullen we op basis van nieuwe inzichten moeten bijstellen. Daarom actualiseren we de visie elke vijf jaar en zullen we starten met die buurten waar we juist zekerder zijn over de mogelijke alternatieven.

1.2. In de aanloopfase zal de CO2 uitstoot mogelijk juist stijgen
Het aandeel duurzaam opgewekte stroom is in Nederland nu ca. 9%. Indien een buurt "all electric" wordt kan, zolang het aandeel duurzame stroom in de landelijke energiemix maar geleidelijk groter wordt, het in het begin zo zijn dat feitelijk de CO2 uitstoot toeneemt door van aardgas over te stappen op elektriciteit. Dat is slechts een aanloopfase waarin we met zijn allen werken aan het verduurzamen van de elektriciteitsopwekking. Dat betreft het installatiedeel van de transitie. Daarnaast is isoleren in de meeste gevallen de eerste stap die gezet moet worden, het zogenaamde aardgasvrij-ready maken, en daarmee wordt in ieder geval het energieverbruik gereduceerd.

1.3 Onder inwoners moet nog gewerkt worden aan acceptatie en draagvlak
Uit de bijeenkomsten met de inwoners en bedrijven blijkt dat een aanzienlijk deel van de mensen niet overtuigd is van het nut en de noodzaak van de warmtetransitie, er niet aan wil deelnemen en/of zich zorgen maakt over de transitie. Bij inwoners van de kansrijke buurten zijn er vooral zorgen over de kosten, of van het aardgas afgaan verplicht is, dat het moeilijk is en niet lukt met hun specifieke woning. Ook bestaat de indruk dat mensen meer tijd nodig hebben om aan het idee te wennen en zich er een beeld over te vormen wat het concreet voor hen betekent. In het traject hierna om te komen tot wijk- of buurtuitvoeringsplannen is het daarom belangrijk dat we deze nog meer samen met de inwoners en bedrijven maken. Het stadium van wijk- of buurtplannen voor de startbuurten leent zich daar goed voor. Het is voldoende concreet om met een specifieke groep inwoners en bedrijven concreet uit te zoeken wat de transitie betekent (wat bij het opstellen van de meer abstracte en gemeentebrede visie lastiger was). We hopen zorgen van mensen weg te kunnen nemen als we samen meer uitzoeken en concreet maken wat het betekent qua techniek, kosten, financiering, argumenten om de stap te zetten etc.

Wat gaan we daarvoor doen
Op de conceptvisie halen we input bij u op. Deze input en die van de informatiebijeenkomst voor inwoners en bedrijven van 8 september verwerken we in de eindversie van de Transitievisie. Deze eindversie leggen we aan u voor ter besluitvorming. Ondertussen gaan we in gesprek met inwoners van de kansrijke buurten Kerkakkers en Coevering over hoe we het proces van het opstellen van de buurt- en wijkplannen gaan vorm geven. Het opstellen van deze plannen start in 2022. Na uitgebreid onderzoek bij het opstellen van de wijkuitvoeringsplannen kunnen we bepalen met welke woningen we gaan voor de ambitie aardgasvrij voor 2030 en met welke woningen aardgasvrij-ready voor 2030.

Daarnaast gaan we gemeentebreed communiceren over de visie en handvaten bieden voor inwoners buiten de kansrijke buurten. Zodat zij, ook voor 2030, toch al stappen kunnen zetten op weg naar aardgasvrij op momenten dat zij zover zijn (natuurlijke momenten, zoals een verhuizing, verbouwing, ketel stuk, etc.).

Wat mag het kosten
Over de proceskosten van het huidige traject tot het opstellen van de visie is al eerder besloten.

Voor de kosten voor de gemeente voor de vervolgstappen (in 2021 en van 2022-2025) is een globale inschatting gemaakt. Voor het in gesprek gaan met inwoners over het vervolgproces, is naar inschatting ca. €6.500 benodigd. Dit wordt in 2021 uitgevoerd en bekostigd vanuit het duurzaamheidsprogramma, Taakveld 7.4 Algemeen milieubeheer FCL 6740004 Duurzaamheidsbeleid.

De kosten voor het vervolg tussen 2022 en 2025 worden als volgt ingeschat:

post	Totaal 2022-2025	kosten 2022	kosten 2023	kosten 2024	kosten 2025
Coördinatie en begeleiding	**80.000**	20.000	20.000	20.000	20.000
Communicatie/participatie	**160.000**	40.000	40.000	40.000	40.000
Onderzoek	**40.000**	40.000			
WUPs: Coevering en Kerkakkers	**200.000**	100.000	100.000		
Verdere uitwerking				40.000	40.000
Totaal	**560.000**	**200.000**	**160.000**	**100.000**	**100.000**

De verwachting is dat het Rijk middelen beschikbaar zal stellen voor de uitvoering van de warmtetransitie, die we inzetten als dekking voor deze kosten. Waarschijnlijk is er na de kabinetsformatie en Prinsjesdag meer informatie bekend hierover.

Financiële kanttekening:
Mocht het Rijk geen middelen beschikbaar stellen dan zal er alternatieve dekking gezocht moeten worden. Als dat het geval is volgt er voor 2022 een separaat raadsvoorstel waarin middelen worden aangevraagd en zal er bij de begroting 2023 ook een verzoek voor aanvullende middelen worden gedaan.

Onderdeel van het opstellen van de Visie is dat de maatschappelijke kosten en de eindgebruikerskosten van alternatieven voor aardgas globaal inzichtelijk zijn gemaakt. De maatschappelijk kosten hebben meegewogen in de prioritering van de buurten. De benodigde investeringen in de woningen en panden zullen in de wijkuitvoeringsplannen concreter inzichtelijk gemaakt worden.

Duurzaamheid
De Transitievisie Warmte en de daarna op te stellen wijkuitvoeringsplannen vormen de routekaart om woningen en panden te isoleren en over te stappen op duurzame warmtebronnen. Daarmee gaat CO2 gereduceerd worden en werken we aan onze klimaatdoelstellingen.

Burgerparticipatie
Zoals aangegeven bij argument 1.3 en kanttekening 1.3 is participatie een belangrijk onderdeel in het traject geweest van het opstellen van deze Transitievisie. De gemeente heeft samengewerkt in een stakeholderstafel, heeft een enquête uitgevoerd onder inwoners en een drietal digitale bijeenkomsten met inwoners en bedrijven gehouden, waaronder een met de beoogde startwijken Kerkakkers en Coevering.
Ook is duidelijk dat in het vervolgtraject, waarin participatie eveneens een belangrijk deel is van het proces, nog gewerkt moet worden aan het creëren van meer acceptatie en draagvlak.

Geldrop-Mierlo

Memo

Evaluatie
Met de stakeholders zullen we het traject tot de visie evalueren, zodat we deze lessen kunnen meenemen bij het opstellen van de wijkuitvoeringsplannen. Ook wordt geëvalueerd met een groep inwoners waarmee we in gesprek zijn over het proces van de wijkuitvoeringsplannen.
Daarnaast zal de Transitievisie om de vijf jaar worden geactualiseerd.

Bijlagen:
Nota van uitgangspunten
Concept Transitievisie Warmte: digitaal beschikbaar via
https://storymaps.arcgis.com/stories/2b0efea4f6e94055ab24aad25f78baa5

Geldrop, 7 september 2021

N.J.H. Scheltens
secretaris

J.C.J. van Bree
burgemeester